

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA D'AGRICULTURA, PESCA I MEDI NATURAL

6278 *Resolució del director general d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural sobre l'aplicació de la llana al terra com esmena del sòl*

En els darrers anys, la llana ha anat perdent valor, entre d'altres motius, per l'aparició de noves fibres tèxtils més barates. Aquest fet, deixa en un lloc quasi residual, els seus usos tèxtils tradicionals. A més, dins el que queda de mercat de llana mundial, la que té major valor és la de races de llanes fines com la merina, deixant en molt mala posició les llanes més gruixades típiques de la majoria de races peninsulars i mediterrànies, on s'hi inclouen les races autòctones de les Illes Balears.

És en aquest context que comencen a sorgir iniciatives per a revertir aquesta situació. Des de fa anys, s'han anat fent recerques sobre noves aplicacions i han sorgit indústries dedicades a usos alternatius com són els aïllaments tèrmics i acústics, la cosmètica i biomedicina o els fertilitzants i productes agrícoles, entre d'altres.

En el camp de l'agricultura i la jardineria s'han desenvolupat diferents productes on s'hi utilitza llana, com:

- Compost i adob líquid com a fertilitzants.
- Pellets com a fertilitzants, preservadors d'humitat i protectors davant plagues.
- Substrats.
- Altres en investigació, com bioplàstics per hortalissa.

Aquest tipus d'aprofitament pren gran importància en el nostre context, en que no hi ha prou demanda local de llana per donar-li una sortida dins el nostre territori, havent-la d'exportar sense gairebé cap tipus de benefici econòmic per al ramader (0,10 euros/kg, el 2022) i/o quedant, en gran part, emmagatzemada a finques en condicions que poden suposar un risc sanitari.

La llana es una fibra biodegradable i reciclable amb amplis beneficis quan es retorna al sòl. La llana crua o bruta es compona principalment d'una proteïna anomenada queratina, i que es compona principalment d'un 50% de carboni, 16-17% de nitrogen i 3-4% de sofre, fet que fa que pugui tenir un paper clau en la nutrició de la vegetació.

Tot i que s'ha de tenir present que el Reglament (CE) 1069/2009 del Parlament Europeu i del Consell de 21 d'Octubre de 2009, pel qual s'estableixen les normes sanitàries aplicables als subproductes animals i els productes derivats no destinats al consum humà i pel qual es deroga el Reglament (CE) 1774/2002, categoritza la llana com un material de categoria 3. Aquesta normativa de subproductes no destinats a consum humà (SANDACH) sorgeix per controlar de manera segura els possibles usos i comercialització dels subproductes d'origen animal que puguin ser possibles portadors de malalties, establint categories en funció del risc que puguin vehicular. L'ús de la llana, per la seva naturalesa, no es un vehicle d'infecció major que el fems del ramat. D'acord amb la normativa SANDACH, el fems del ramat es pot aplicar al terra sense processament previ, si l'autoritat competent considera que no presenta cap risc de propagació de malaltia transmissible greu. Per tot això, i tenint en compte que el fems ja presenta restes de palla i llana, entre d'altres, s'entén com un procés natural que es pugui afegir llana al fems, en una proporció adient, sense incrementar-ne així el risc sanitari del mateix.

L'article 14 del Reglament (CE) 1069/2009 del Parlament Europeu i del Consell de 21 d'Octubre de 2009, estableix les condicions d'eliminació i ús dels subproductes de la categoria 3, on indica que es poden emprar per l'elaboració d'abonament d'origen orgànic i esmena del sòl i es permet el seu compostatge, però la llana no es troba dins els materials de categoria 3 que es citen com a permesos per aplicar al sòl sense tractament previ.

Segons el Reial Decret 1528/2012 a l'article 20.3.d i complint les condicions marcades a l'article 23.2.b, s'estableix que es pot realitzar el transport de la llana en el territori nacional, sense restriccions i sense que es compleixi el que estableix el Reglament (CE) n.º 1069/2009 del Parlament Europeu i el Consell, de 21 d'octubre ni el Reglament (UE) n.º 142/2011 de la Comissió, de 25 de febrer de 2011, sempre que provengui d'explotacions ramaderes o d'establiments o plantes autoritzades d'acord amb l'article 24.i del Reglament (CE) n.º 1069/2009, del Parlament Europeu i del Consell, de 21 de octubre, i que provengui, sense cap excepció, d'animals vius sans i d'explotacions no subjectes a cap restricció de tipus sanitari. A més, els operadors han de disposar d'un sistema documentat que permeti conèixer l'origen i el destí de cada enviament que rebin, transportin o expedeixin.

A més a més, lligat al context d'insularitat, és imprescindible identificar i implementar projectes, estratègies o iniciatives d'adequació a la dimensió competitiva de les indústries d'origen animal pròpies de les Illes Balears, donat que aquest tipus d'aprofitament pren gran

importància pel component estratègic del suport al desenvolupament ramader sostenible de les Illes Balears.

Durant l'estiu-tardor del 2022 es va realitzar a Mallorca un estudi sobre compostatge de llana d'ovella de les races autòctones Ovella Mallorquina i Ovella Roja Mallorquina, mesclant-la amb diferents tipus de fems, d'origen vegetal i animal, comparant resultats entre els diferents grups (Lechuga, S. 2022) i es varen obtenir molt bons resultats. Posteriorment, al juny de 2024, el Grup Leader de Mallorca en col·laboració amb la direcció general d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural de la conselleria d'Agricultura, Pesca i Desenvolupament Rural va publicar la "Guia de Bones Pràctiques d'Aprofitaments Agrícoles de la Llana Generada a les Explotacions de les Illes Balears" amb l'objectiu de traslladar aquest coneixement als ramaders i oferir-los una alternativa per gestionar i aprofitar la llana dins la pròpia explotació, transformant-la en una mescla apta per aplicar al sòl. D'aquesta manera, i en línia amb els principis de l'economia circular, l'aprofitament de la llana dins la mateixa explotació o en explotacions properes permet reintroduir aquest material en el sistema productiu de forma més respectuosa, contribuint al tancament local i sostenible del cicle de la llana.

Per tot això, resolc:

1. Autoritzar la mescla de llana crua amb fems a les explotacions de ramat oví de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i la seva aplicació al sòl, sempre que es disposi en capes alternes de llana i fems per afavorir la seva mescla natural, i que la procedència de la matèria provingui de les explotacions de les Illes Balears. El substrat s'ha d'estructurar començant per una primera capa de fems en contacte directe amb el sòl. A continuació, s'hi ha d'incorporar una capa de llana i finalment s'hi ha d'afegir una nova capa de fems fins que la llana quedi completament coberta.

2. Establir que el transport de llana crua es regeix pel Reglament 1069/2009 i pel que disposa l'article 20.3.d del Reial decret 1528/2012, tot i que el transport de la llana es trobaria exempt de registrar-se com a transport oficial de SANDACH sempre que es compleixin les condicions establertes en l'article 23.2.b, que son les següents:

- Que la llana procedeixi:

- D'explotacions ramaderes o d'establiments autoritzats conforme a l'article 24 (i) del Reglament (CE) núm. 1069/2009.
- D'animals vius i sans i d'explotacions no sotmeses a cap restricció sanitària en el moment de la seva recollida.

- Que els operadors disposin d'un sistema documentat que permeti garantir la traçabilitat de cada enviament, de manera que es pugui conèixer clarament el seu origen i el seu destí.

3. Disposar l'obligació per part dels ramaders productors, dels transportistes de llana i els establiments que emmagatzemin la llana de realitzar registres documentals que continguin tota la informació necessària per a poder assegurar la traçabilitat. Els registres han d'incloure, com a mínim: l'explotació d'origen de la llana, quants de quilos s'han obtingut de l'esquilatge, quants quilos s'han entregat, així com a la persona o explotació a la què va dirigida amb el DNI o REGA o REA. A més, la persona que emmagatzemi la llana haurà d'estar donada d'alta al registre SANDACH, en la modalitat de gestor de SANDACH.

4. Establir que l'aplicació al sòl de la mescla es durà a terme en parcel·les agrícoles ubicades exclusivament dins el territori de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. El titular de les parcel·les on s'apliqui la mescla al sòl haurà de presentar una comunicació prèvia al Servei de Producció Ramadera i haurà de registrar les aplicacions efectuades al corresponent apartat de fertilització del Quadern d'Explotació.

5. Determinar que, en cap cas, aquesta autorització eximeix del compliment del que estableix el Reial decret 1051/2022, pel qual s'estableixen les normes per a la nutrició sostenible dels sòls agraris, així com del que disposa la Resolució del conseller d'Agricultura, Pesca i Medi Natural de 8 de juliol de 2025, per la qual s'aprova el Programa d'actuació a les zones declarades vulnerables per la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries de les Illes Balears.

6. Disposar que en cas d'aparició d'un brot d'una malaltia amb simptomatologia clínica que afecti a animals productors de llana, o bé qualsevol altra circumstància que incideixi en la sanitat d'aquests animals, l'ús alternatiu de la llana quedarà restringit a les disposicions determinades per l'autoritat competent de les Illes Balears.

7. Ordenar la publicació d'aquesta resolució al Butlletí Oficial del Govern de les Illes Balears.

Palma, 17 de juny de 2026

El director general d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural
Fernando Fernández Such

